

Aanbiedingsbrief

Aan: De leden van de raad van de gemeente CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Datum: 13 juni 2025

Betreft: Aanbiedingsbrief Kadernota 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden we u ter vaststelling de Kadernota 2026 aan. Deze kadernota is het eerste document dat u ontvangt in de p&c cyclus 'nieuwe stijl' van onze gemeente. De kadernota schetst de hoofdlijnen van het (financiële) beleid voor het jaar 2026, als voorbereiding op de Begroting 2026. Ook geven we een doorkijk naar de jaren tot en met 2029. Zo maken we duidelijk hoe we er als gemeente in meerjarig perspectief voor staan en welke ontwikkelingen op ons afkomen.

Deze kadernota is om twee redenen bijzonder. Ten eerste omdat dit de eerste en in principe meteen laatste kadernota van dit college is, met de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar in het vooruitzicht. Om die reden zijn we terughoudend met het stellen van nieuwe doelen en ambities; dat recht is voorbehouden aan de coalitie voor de volgende collegeperiode.

Ten tweede omdat het financiële perspectief van de gemeente maakt dat we überhaupt zeer kritisch zijn geweest bij het inbrengen van nieuwe (beleids)voorstellen voor deze nota. Slechts een beperkt aantal beleidsontwikkelingen en beleidswensen wordt, alles overwegende, ter instemming aan u voorgelegd, zodat deze in de Begroting 2026 verwerkt kunnen worden.

Bij deze nota hoort ook een omvangrijk pakket aan ombuigingsvoorstellen. De voorstellen zijn tot stand gekomen na een lang en intensief traject waarbij uw raad, meer dan duizend Capellenaren en veel van onze medewerkers bij betrokken waren. Bij het hoofdstuk 'Ombuigingen en niet autonome ontwikkelingen' treft u een totaaloverzicht van de door het college aan u voorgestelde keuzes.

Hoe staan we er voor?

Capelle staat er in veel opzichten goed voor. We hebben een hoog voorzieningenniveau en slagen er al geruime tijd in de lasten voor Capellenaren relatief laag te houden. Door een productieve samenwerking van gemeente, markt en maatschappij wordt veel bereikt, ontwikkelen we onze stad en worden veel waardevolle initiatieven gelanceerd.

Het hebben van grote ambities in combinatie met lage lasten laat een somber financieel perspectief zien: om die reden is een fors ombuigingspakket uitgewerkt waarmee in 2026 en 2027 een sluitende begroting te presenteren valt. De VNG raadt aan om voor de kortetermijnoplossingen te zoeken, maar de tekorten voor 2028 en 2029 zichtbaar te maken. Om die reden kiezen we er voor om bij de ombuigingen te focussen op het komende begrotingsjaar 2026. In eerste instantie buigen we 7,1 miljoen euro om in 2026. Andere voorstellen hebben pas later of met een 'ingroeipad' een effect op onze begroting, waardoor het ombuigingspakket oploopt tot 15,7 miljoen in 2029.

Door te focussen op het sluitend maken van het jaar 2026 (en 2027) vermijden we provinciaal toezicht en kan een nieuwe coalitie volgend jaar zelf keuzes maken voor de komende raads- en collegeperiode. Het verhogen van de OZB kan daarbij in de toekomst mogelijk alsnog raadzaam of noodzakelijk worden. Vooralsnog voorkomen we dat het komende jaar de OZB buiten de reguliere prijsindexatie extra stijgt.

Waar gaan we heen?

Capelle is een 'New Town'. Een door het Rijk aangewezen groeikern die in de jaren '60 fors gegroeid is, waardoor nu veel gebouwen en infrastructuur toe zijn aan vervanging of vernieuwing. Dat gaat gepaard met een hoge piek aan investeringen door min of meer gelijktijdige afschrijvingen of einde levensduur van bijvoorbeeld schoolgebouwen. Een meevaller in dat kader is de door het Rijk toegekende Regiodeal waarbij Capelle eenmalig 3 miljoen euro toegekend heeft gekregen als erkenning voor onze problematiek. Het is een begin; in de toekomst zal ongetwijfeld veel meer geld nodig zijn.

Ook moeten we oog hebben voor demografische ontwikkelingen die stevig doortikken, zoals vergrijzing en selectieve uitstroom (bovenkant) en instroom (minder zelfredzaam). Er is stevige grootstedelijke jeugdproblematiek, waardoor bovenmatige inzet op zorg en veiligheid nodig is. Hoe langer we wachten met aan knoppen draaien, hoe hoger de kosten van herstel. Er zijn geen snelle oplossingen, dus zullen we zelf aan de slag moeten. Keuzes maken en prioriteiten stellen, voor vandaag én morgen.

Financieel kader

Om bij deze Kadernota goede keuzes te kunnen maken zijn de autonome ontwikkelingen, inclusief indexering van de gemeenschappelijke regelingen, alvast verwerkt in onderstaand overzicht. De

autonome ontwikkelingen leiden in 2025 tot een positief resultaat van 2,8 miljoen euro. Het meerjarige plaatje laat echter een somberder beeld zien: een tekort van 24,3 miljoen euro in 2029.

Bedragen x € 1.000. - = negatief

Omschrijving	Saldo begroting en meerjarenbegroting				
	2025	2026	2027	2028	2029
Eindstand Slotwijziging 2024	0	-8.756	-12.373	-14.946	-16.312
Erratum Begroting 2025					
- Sporthal Schenkel	0	0	75	75	360
- Vordering Rijk	-2.400	-3.700	-4.200	-4.200	-4.200
- Jeugdzorg GRJR en CJG	-792	-2.600	-2.415	-2.371	-2.371
- Taakstelling bedrijfsvoering	-1.738	-1.738	-1.738	-1.738	-1.738
- Inzet algemene reserve	2.430	0	0	0	0
Beginstand Kadernota 2026	-2.500	-16.794	-20.650	-23.180	-24.261
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
Autonome ontwikkelingen inclusief tussentijds genomen raadsbesluiten, indexering gemeenschappelijke regelingen en verschuiving bestaande investeringsplanning	5.319	3.364	4.524	-187	-70
Kadernota 2026 inclusief autonome ontwikkelingen	2.818	-13.430	-16.126	-23.367	-24.331
<i>Niet-autonome ontwikkelingen - Collegevoorstel</i>					
Ombuigingen inclusief Taakstelling bedrijfsvoering en Inzet stelposten		13.479	17.328	18.649	20.621
Investerings (vervanging/nieuw)		-7	-7	-82	-220
Beleidsontwikkelingen		1.196	1.383	106	-1.345
Beleidswensen		58	-200	0	0
Heroverweging reeds genomen raadsbesluit		0	0	0	0
Kadernota 2026 inclusief niet-autonome ontwikkelingen	2.818	1.296	2.378	-4.694	-5.275

Voor het ombuigingspakket kijken we kritisch naar subsidies, het gebruik van voorzieningen (zoals het Maria Daneelserf en Fluiterslaan 400), ombuigingen van verbonden partijen (zoals Sportief Capelle, de Veiligheidsregio en het Isala Theater) en tal van 'kleine' bezuinigingen (zoals op de nieuwjaarsreceptie). Ook stellen we voor een kapitaallastenreserve in te stellen.

Verder is ervoor gekozen om een groot deel van de stelposten voor prijsindexatie en het volume accres niet te bewaren voor toekomstige tegenvallers, maar nu al in te zetten om de tekorten op te lossen.

Aan de inkomstenkant kiezen we voor een stapsgewijze verhoging van de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Met dit robuuste pakket brengen we de basis op orde in onze begroting en laten we ruimte aan de volgende coalitie om eigen keuzes te maken en ambitie te tonen.

De ombuigingen vragen veel van onze organisatie: naast een structurele taakstelling van 1,7 miljoen euro wordt een extra structurele taakstelling oplopend tot 1,3 miljoen euro opgenomen.

Maar deze ombuigingen vragen met name veel van onze samenleving. Dus stellen we voor om in enkele gevallen wél te blijven investeren, zoals in een nieuwe Sporthal Schenkel en een nieuwe Kinderboerderij. Ook geven we definitief een vervolg aan het Jongeren Perspectief Fonds, maken we extra geld beschikbaar voor de Capelse schuldenaanpak en de maatschappelijke begeleiding van jongvolwassenen en investeren we in de Veilige fietsroute 's-Gravenweg.

Op basis van de huidige ramingen levert dat een begrotingssaldo van 1,3 miljoen euro op in 2026, zoals hierboven te zien.

Stedelijk kader

Eén van de belangrijkste knoppen om aan te draaien is: het aantal woningen. We moeten de bouw van woningen dus versnellen en het aantal vergroten. Het bouwen van woningen biedt niet alleen een kans om de druk op de woningmarkt te verlagen, maar ook om te investeren in de toekomstbestendigheid en leefkwaliteit van onze stad. De maatschappelijke baten van woningbouw zijn legio. Met de Omgevingsagenda, het Programma Wonen en de handreikingen richting de Provincie Zuid-Holland heeft u reeds besloten om de ambitie voor de woningbouw fors te verhogen tot minimaal 10.000 woningen in de periode 2025-2032. Dat is een vervieftvoudiging van het aantal woningen dat er nu per jaar wordt gebouwd in Capelle aan den IJssel. We zijn voornemens, in lijn met de door u vastgestelde Omgevingsagenda, te werken aan de ontwikkelingen in de opgavegebieden:

Rivium, Capelsebrug, Capelle Centrum (inclusief de 747-buurt), Linie-De Terp, Roer/Barbizon en Stationsgebied Schollevaar. Hier liggen immers de meeste kansen om sociaalmaatschappelijke waarde toe te voegen en/of grotere woningaantallen te realiseren. Deze gebieden krijgen onze voorrang. Richting de Begroting 2026 presenteren we voorstellen aan uw raad om deze ambities de komende jaren te kunnen realiseren.

De kosten gaan hierbij voor de baten. Extra woningen leveren structureel extra OZB op en een hogere algemene uitkering uit het Gemeentefonds. De benodigde plankosten voor gebiedsontwikkeling in de opgavegebieden, net als de gelden voor publieke investeringen in de opgavegebieden, maken we inzichtelijk in de begroting. De winst van ontwikkelingen kan worden ingezet om de publieke tekorten van andere ontwikkelingen (gedeeltelijk) te dekken. Hier stellen we een plan voor op. Alleen in bovengenoemde opgavegebieden - waar sociaalmaatschappelijke opgaven zijn en waar we en/of onze partners eigendom hebben - pakken we een proactieve en regisserende rol.

De ambitie om meer woningen te bouwen staat onder druk door landelijke ontwikkelingen. Zo is het Rijk met het wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting van plan regels te stellen voor het bouwen van minimale percentages voor sociale huur en nieuwbouw voor middeninkomens. Deze regels zijn voor onze regio niet werkbaar. Als vast wordt gehouden aan de regionale norm van 30%, zal dat voor bijna alle gemeenten in onze regio betekenen dat ze meer dan 2/3e betaalbaar moeten bouwen. Dat zet de financiële haalbaarheid van de projecten onder druk.

Twee andere ontwikkelingen grijpen in op onze stedelijke ambities: bereikbaarheid en energie.

Capelle is dichtbevolkt, dus nieuwe ontwikkelingen (woningbouw, voorzieningen) moeten slim worden ingepast. Hiervoor is een transitie nodig op het gebied van bereikbaarheid. Monitoring van effecten op leefbaarheid, duurzaamheid en bereikbaarheid zodat daar waar nodig bijgestuurd kan worden. Het vergroten van de verkeersveiligheid en het verbeteren van de bereikbaarheid van onze gemeente is voor nu en de toekomst een belangrijk thema.

Ons energiesysteem verandert van een centraal gestuurd systeem met fossiele energiebronnen naar een decentraal systeem met duurzame energiebronnen zoals zon en wind. Deze verandering brengt de nodige uitdagingen met zich mee. Zo hebben we sinds eind 2024 ook in Capelle te maken met drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie). Dit heeft invloed op ontwikkelingen in de stad. De overstap naar aardgasvrij verloopt door onvoldoende steun vanuit de Rijksoverheid moeizaam. We stimuleren Capellenaren vooral om door te gaan met het besparen van energie. De afgelopen jaren zijn hier al hele grote stappen in gezet. De komende jaren blijft de focus liggen op het isoleren van woningen: energiebesparing helpt bij het tegengaan van netcongestie en heeft een positief effect op de energierekening van de Capellenaar en de toekomstbestendigheid van onze woningvoorraad. Na de zomer presenteren we het Capels Actieplan Netcongestie (CAN) waarin we onze aanpak vastleggen om netcongestie aan te pakken.

Maatschappelijk kader

We zien een veelvoud aan uitdagingen samenkomen in het sociaal domein, of beter gezegd, in onze samenleving. Allereerst is er een behoorlijke stijging in de kosten van de sociale basisinfrastructuur, van de tijdelijke ondersteunings- en zorgvraag (Jeugd en Wmo) én op het gebied van langdurige en/of intensieve zorgvraag (multi-problematiek). Deze trend lijkt zich verder door te zetten. Ook is het onhaalbaar om nóg meer verantwoordelijkheid bij de samenleving te leggen op het gebied van zelfredzaamheid, wat bijvoorbeeld al goed zichtbaar is bij mantelzorg. De grenzen van zowel formele als informele voorzieningen, ondersteuning en zorg zijn dus in zicht. Het is nodig om onze activiteiten te prioriteren, ook kijken waar het minder kan en op een andere manier onze gemeenschappen te activeren en te ondersteunen. We moeten innoveren in de manier waarop we de taken van het sociaal domein uitvoeren en efficiënter en effectiever samenwerken met het gehele speelveld.

De 'New Towns' problematiek werkt ook op sociaal-maatschappelijk gebied door. Onze inwoners worden gemiddeld steeds armer en specifieke groepen hebben bovengemiddeld meer problematische schulden. De criminaliteitscijfers liggen hoger en de (ervaren) gezondheid lager. Ook als het gaat om onderlinge saamhorigheid van de bevolking, lopen we achter op andere Nederlandse gemeenten. De arbeidsmarktsituatie in de regio blijft achter bij andere stedelijke regio's en is relatief ongunstig. Hoewel er veel werkgelegenheid is in de regio, is het aanbod niet altijd passend voor onze beroepsbevolking.

Gelukkig gaat het met het overgrote deel van de Capellenaren gewoon goed en heeft onze samenleving een enorme veerkracht. We kennen een rijk en waardevol speelveld van partijen die kunnen helpen het tij te keren. Dat gaan we dan ook samen doen aan de hand van de in ontwikkeling zijnde Samenlevingsagenda. In deze raadsperiode stelt uw raad hiertoe het koersdocument vast, zodat een nieuwe raad en coalitie meteen aan de slag kunnen.

